

Zdeněk Ďuriš

Průvodce chytrého investora ve zlatě

Zdeněk Ďuriš

Průvodce chytrého investora ve zlatě

Obsah

- 4 / Prolog o inteligenci a lidské svobodě
- 5 / O svobodě, morálním hazardu a privilegiích
- 7 / Příčiny finančních krizí
- 9 / Začátek konce 40leté éry „finančního inženýrství“
- 15 / Jak ochránit majetek proti zcizení inflací a měnovou reformou
- 19 / Závěrem

Prolog o inteligenci a lidské svobodě

Jedna z mnoha definic inteligence zní, že je to schopnost rozlišovat. Snad ne až příliš neskromně klade si tento průvodce za cíl „rozlišit“ a vyložit některé složitě prezentované problémy opakujících se finančních krizí, z nichž ta současná hrozí přerůst až ve vážnou krizi důvěry lidí v politické vedení společnosti. Jde o odhalení příčin a následků, a to v tomto pořadí, neboť velmi často jsou příčiny a následky úmyslně zaměňovány. Politické manipulace, omezení svobody a diktatury všeho druhu nikdy nebyly příčinou, nýbrž důsledkem jevů, které plíživým způsobem zapustily své kořeny do organismu společnosti. A tak každá generace musí vybojovat svůj boj za svobodu, neboť vykořisťování si hledá vždy jen nový kabát.

Snaha zpřístupnit laické veřejnosti složité problémy finančních mechanismů přístupnou formou si nutně vyžádala vědomé zjednodušení jevů a okolností, které si jinak zasluhují podrobnější analýzu. Výklad rovněž odráží autorovo subjektivní hledisko a ponechává čtenáři jeho nezadatelné právo nesouhlasit.

Pouhým vysvětlením příčin finančních krizí by se tato stať příliš nelišila od mnoha jiných kritických komentářů, které stále naléhavěji upozorňují na narůstající problémy světa financí. Proto tento průvodce nabízí řadu konkrétních praktických rad a opatření, jak ochránit výsledky své práce před případným zmarem.

Doufáme, že příručka přinese čtenáři užitečné rady a informace, které bude moci využít pro efektivnější nakládání se svým majetkem.

Ing. Zdeněk Ďuriš

O svobodě, morálním hazardu a privilegiích

5 /

Individuální svoboda, rovnost příležitostí a čestná soutěž představují od nepaměti velmi silné ideály lidské společnosti. Nejde jen o jejich zakotvení v právním řádu společnosti, nýbrž o jejich bezpodmínečné a důsledné prosazování v denní praxi podle motto „kde končí svoboda a práva jednoho, začíná nesvoboda a bezpráví pro ostatní“. Každá generace musí vybojovat svůj boj, neboť vykořisťování si hledá nový kabát...

Svoboda a odpovědnost jsou dvě strany téže mince. Kdo se zdráhá převzít odpovědnost (vědomě či nevědomě), odmítá svou svobodu. V životě důsledně platí, že nerozhodujeme-li sami, rozhoduje za nás někdo jiný.

O NEOPRÁVNĚNÝCH PRIVILEGIÍCH A MORÁLNÍM HAZARDU

„Lidé se dělí do tří skupin. My normální lidé, kteří jsme někdy v dětství ukradli jablko. Druzí, kteří mají drobné kriminální sklony, a ti třetí se skládají z investičních bankéřů.“

Helmut Schmidt, bývalý německý kancléř

Každá významná společenská změna je vedena očekáváním lidí, že budou naplněny ideály o svobodě, rovnosti příležitostí pro všechny a čestné soutěži. Historie nás učí, že ideál je dříve či později zrazen neoprávněnými privilegii a náskokem jedněch před druhými. Náskok a lepší pozice na trhu se projeví v růstu privilegiovaného. Růstem do „kritické“ velikosti se úměrně zvyšuje riziko společnosti, že takový subjekt se stane vyděračem celého systému. („Too Big to fail“ = Jsme příliš velcí na to, abyste nás nechali padnout.) Bránit bankrotu je jako bránit smrti a bojovat proti přirozenému řádu přírody. To, co představuje smrt pro živé organismy, je bankrot pro ekonomické subjekty. Smrt je nedílnou součástí života. Přichází po zestárnutí organismu nebo po jeho vyčerpání neuvážlivým hospodařením s životní energií, někdy přichází nečekaně a tragicky. Jen v tomto posledním případě je morálně přípustné pokusit se organismus oživit, neboť tragickou smrtí by byl ztracen funkční organismus, který je pro společnost přínosný. Ostatní záchraný jsou proti dobrým mravům. Záchrana spekulanta nebo hazardéra učí amorálnímu postoji, který připouští, že je možno beztrestně podstupovat extrémní rizika a nezdar si nechat zaplatit jinými. Zachráněný hazardér místo trestu upevňuje svou pozici na náklady a úkor zbytku společnosti. Tím dochází k porušení celé řady přírodních, ekonomických i společenských zákonů vedoucích k narůstání nerovnováh a nespravedlností.

Aktuálním „učebnicovým“ příkladem státní podpory morálního hazardu je ustanovení 25 tzv. „systémových“ bank. Tyto „systémové“ banky nemohou zkrachovat. Stát je zachrání vždy a za jakoukoliv cenu z peněz občanů (stát nemá žádné jiné peníze než občanovy, neboť nic nevytváří). Občan politikům žádný mandát ke hrazení účtů neodpovědně se chovajících bank a dluhovým orgánům takového rozměru nedal. „Systémová“ banka možnosti privilegia nikdy neze-

mířit pochopitelně využije. V praxi to vypadá tak, že banka investuje např. do nepřípustně rizikových řeckých nebo italských dluhopisů, které nesou nezvykle vysoký úrok (v době, kdy vznikl tento text kolem 6 %). Pokud dlužník zkrachuje, poskytne ECB hazardující bance úvěr ze záchranného balíku, ovšem za úrok kolem 1 % ročně. To znamená, že když se spekulace zdaří a dlužník dluhopis splatí, tzv. systémová banka vydělá 6 %. Pokud spekulace nevyjde a dlužník (např. Řecko) zkrachuje, jsou ztráty vyrovnány z peněz občanů. Jinými slovy: zisk je privátní, ztráta je státní (občanova).

Nerozborné duo politik a bankéř-hazardér opanovalo dění. Oba typy jsou si v mnohém velmi podobné, zejména v absenci strategického myšlení a snaze o rychlý a snadný zisk. Kromě toho oba čerpají svou sílu z moci – s její ztrátou se obvykle nedokážou vyrovnat. V neposlední řadě nejsou schopni přiznat vlastní pochybení a převzít za svá selhání odpovědnost, neboť by tím ohrozili svou mocenskou pozici.

KAM JSME DOSPĚLI?

V současné době se zřejmě nacházíme někde blízko hraničního kamene mezi „územím sociálního státu“ (jehož hlavním znakem je v ekonomické oblasti jeho naprostá neschopnost financovat výdaje na sociální výdobytky, kterými politikové v zájmu zachování své moci podplácejí voliče za peníze voličů) a socialismem, jehož závan lze cítit ze směru, odkud bychom jej ještě před krátkým historickým časem nečekali – ze zápa-

du. Projekt záchrany eura coby měny (nikoliv samotné vznešené ideje svobodné Evropy bez hranic) za jakoukoliv cenu není jen „kopáním do mrtvého koně“, nýbrž zdrojem rizika diktatury víceméně anonymních bruselských institucí, orgánů a komisí, tedy kolektivních orgánů, ve kterých nelze nikdy nikoho chytit za prsty a táhnout k odpovědnosti. Kdo jsou „výkonní ředitelé“ tohoto horkou jehlou šitého projektu? Jsou to osoby, které myšlenka socialismu zřejmě nijak neděsí (A. Merkelová působila až do svých 36 let v FDJ = obdoba SSM v NDR. José Manuel Barroso byl vůdcem studentského křídla maoistického „Revolučního hnutí strany proletariátu“ za karafiátové revoluce v Portugalsku roku 1974). Jsou toto bojovníci za myšlenku volné Evropy bez hranic, Evropy svobodných a suverénních občanů?

Příčiny finančních krizí

„Problém se nedá vyřešit způsobem, který sám vedl ke vzniku problému.“

Albert Einstein

Příčinou finančních krizí je emise ničím nepodložených peněz (tzv. dluhových peněz), důsledkem čehož je umožnění deficitního financování státu, a tedy státního zadlužování. Ničím nekryté peníze proudí do finančního systému. Jen nepatrná část těchto peněz je využita k něčemu rozumnému. Tyto peníze vytváří tlak na růst cen zejména na finančních trzích a způsobují nafukování spekulativních bublin.

Nafukování spekulativních bublin a následné krize se budou opakovat tak dlouho, dokud bude státu umožněno se zadlužovat a finančnímu průmyslu emitovat úvěry bez plného krytí reálnými aktivy. Předlužený systém bude politiky dle potřeby „resetován“ a náklady těchto „resetů“ (inlace, měnové reformy, zdanění úspor apod.) pochopitelně ponесou občané ztrátou kupní síly svých úspor, majetku a omezováním občanských práv a svobod. Dovednou manipulací a politickou propagandou bude za hlavního viníka označen „současný kapitalismus a jeho selhání“, čímž si politikové otevřou nový prostor pro další etapu regulace ekonomiky a direktivismu. Občanům se tak obratně prodává příčina krize jako její řešení.

TROCHA HISTORICKÝCH FAKT

Kořeny všech novodobých finančních krizí lze najít v jedné události ze dne 19. 7. 1844, kdy byl ve Velké Británii schválen tzv. Peelův bankovní zákon (Robert Peel ministerský předseda 1841–1846). Tento zákon správně zohlednil teoretické poznatky „Měnové školy“ (Currency School) odhalující příčinu finančních krizí, které sužovaly Anglii od počátku průmyslové revoluce, a to v umělém rozšíření úvěrových peněz nad rámec skutečných úspor obyvatelstva. Úvěrové peníze vcházely do oběhu jednak jako fyzické bankovky, ale také jaké certifikáty na vklady na viděnou u bank, jejichž objem vysoce překračoval množství zlata uloženého v trezorech bank. Fatální chybou jinak dobře míněného Peelova zákona byl ovšem fakt, že tento zákon předepisoval bankám stoprocentní krytí pouze fyzických bankovek, nikoliv však vkladů na viděnou – tedy virtuálních nemateriálních peněz. Od této chvíle banky přesměrovaly těžiště svých aktivit právě na emisi úvěrových (dluhových) peněz, které nemusely být stoprocentně kryty. Obojí je ale principiálně stejný „obchod“. Rozdíl je pouze v tom, zda „falšujete“ bankovky nebo „zpronevěřujete“ peníze.

Dobře míněný zákon nevyřešil příčiny stále se opakujících krizí, ve kterých krachující banky volaly po záchraně (Bail Outs). Právě za tímto účelem byly zakládány centrální banky, jakožto „zachránci poslední instance“. Princip plného krytí peněz zlatem byl definitivně opuštěn a systém nařízeného zákonného platidla ve formě nekrytých virtuálních peněz se postupně etabloval po celém světě.

Typy finančních krizí

Krizové symptomy se přelévají mezi segmenty finančního systému = systémová krize

KDO NESE ZODPOVĚDNOST ZA SYSTÉMOVOU KRIZI?

1. Politikové svým rozhazovačným deficitním hospodařením.
2. Bankovní průmysl emisí nekrytých úvěrových peněz.
3. Centrální banky záchranou morálních hazardérů a vyděračů systému.
4. Celkové nesprávné nastavení hodnotového systému společnosti zaměřeného na maximalizaci konzumní slasti v nejkratším možném čase.

Groteskní je, že právě centrálním bankám se daří sebe samy prezentovat veřejnosti jako oběti nebo dokonce jako instituce, které zabraňují tomu nejhoršímu, totiž kolapsu finančního systému („lender of last resort“). Ve skutečnosti právě ony manipulují finančními toky uměle nastavenými úrokovými sazbami. Staly se článkem nesprávného institucionálního uspořádání systému – jsou dirigentem chaotického systému regulací a dohledů. Toto uspořádání nemá nic společného se spontánně organizovaným a přirodě vlastním principem trhu volné soutěže. Centrální banky jako článek finančního systému jsou vlastně agenturou plánovitého hospodářství v srdci kapitalistického systému.

Ve svém díle *Cesta k porobě* ukázal F. A. Hayek, že plánovité hospodářství a demokracie nejsou slučitelné. Nemožnost dosáhnout efektivního řízení plánovitými direktivami popsali excelentně ekonomové rakouské školy von Mises a von Hayek taktéž ve svém *Theoremu*, podle kterého se žádnému subjektu nemůže podařit trvale řídit a kontrolovat hospodářství, ani jeho část, plánovitými komandy.

Stručně řečeno: reálně existující socialismus ve formě státní měny, centrálních bank a regulací finančních toků opanoval trh volné soutěže. Vše je ještě komplikováno neoprávněným zákonným privilegiem bank, které dostaly od státu pravomoc k „výrobě“ virtuálních peněz (fiat money).

Ti, kteří se snaží zachránit současný finanční systém za jakoukoliv cenu, jsou ničiteli spravedlivého principu svobodné soutěže. Trh volné soutěže je spontánně organizovaný systém a svou spravedlivou podstatou je nejbližší přírodním zákonům. Krize, jichž jsme svědky, nejsou důsledkem selhání svobodného působení sil trhu, ale právě naopak – jsou důsledkem jejich soustavného narušování formou politických

zásahů a regulací všeho druhu. Navíc regulace ze své podstaty vyvolávají nutně potřebu dalších regulací, a tím i rostoucí státní direktivismus. Proto jsou mezi politiky regulace tak populární...

„Politická moc nikdy nedokáže eliminovat platnost ekonomických zákonů.“

Eugen Böhm Ritter von Bawerk,
rakouský ekonom a ministr financí, 1851–1914

/ 8

RENESSANCE KLASICKÉ RAKOUSKÉ EKONOMICKÉ ŠKOLY

Klasická rakouská ekonomická škola v podstatě jako jediná odhalila zhoubnou podstatu dluhových peněz. Jsou to špatné peníze, které slouží státu a bankám na úkor občanů. Měnový systém postavený na expanzi dluhovými penězi důrazně odmítla.

Základní myšlenkou teorie rakouské ekonomické školy je, že peněžní zásoba, státní výdaje pro stimulaci ekonomiky a cenová hladina jsou pro objem výroby a všeobecnou životní úroveň nepodstatné údaje. Zvyšování peněžní zásoby má koneckonců jen parciální účinek. Zvýhodňuje pouze určité skupiny, firmy a branže na úkor ostatních účastníků trhu. Dokazuje, že expanzí dluhových peněz nedochází dlouhodobě k růstu životní úrovně, ale naopak k celkovému chudnutí společnosti.

Závěrem rakouské školy je poznatek, že politika státních zásahů vede přesně k opačnému cíli. Snaha po stabilizaci se projeví destabilizačně. Obrovskými stimulačními balíky se má rozhýbat hospodářství, ve dnu ovšem jen k mrhání vzácnými zdroji.

Poznámka:

Rakouská škola preferuje volný trh a svobodnou občanskou společnost před intervencionismem státu do ekonomiky, zadlužováním a záchranou systému „za jakoukoliv cenu“. Jejimi zakladateli byli Carl Menger v 19. století a Eugen Böhm Ritter von Bawerk (rakouský ministr financí 1851-1914), na něž navázali ve 20. století ekonomové Friedrich August von Hayek, Ludwig von Mises, Murray Rothbard a další. V současnosti představují nejsilnější opozici stávajícího finančního systému ekonomové jako např. Jesús Huerta de Soto, Jörg Guido Hülsmann, ale také kongresman USA Ron Paul a mnoho dalších.

Stoupenci idejí rakouské klasické ekonomické školy bojují za privatní vlastnictví, volné trhy, zdravé finance a svobodnou občanskou společnost. Učí nás rozumět společnosti s přihlédnutím k nepředvídatelnosti lidského konání a vysvětlují, jak ze zdánlivého chaosu individuálních konání vzniká pořádek a řád.

Začátek konce 40leté éry „finančního inženýrství“

DŮSLEDKY ZRUŠENÍ ZLATÉHO STANDARDU

Definitivním zrušením zlatého standardu v letech 1971–1973 začal unikátní ekonomický experiment, kdy poprvé v dějinách lidstva nemá měna žádné hodnotové zakotvení. Celý systém stojí na iluzi o hodnotě peněz, která ve své podstatě není ničím jiným než aktem nařízené důvěry občanům. Tato důvěra má být kryta slibem politiků, že takové peníze neztratí svou kupní sílu, případně, jak stojí na americkém dolaru, vírou v boha: „In God We Trust“.

Na rizika takového počínu upozorňovali už protagonisté rakouské ekonomické školy – podle jejich analýz povede ničím nekrytá expanze úvěrových peněz k nafukování spekulativních bublin na různých místech ekonomického organismu. Jejich splasknutí je řešeno záchranou viníků z peněz daňových poplatníků a to je začátek neúnosného zadlužování. Úrokem z úroku pak dochází k roztáčení začarovaného kruhu, kdy dlužník padá stále více a více do dluhové pasti. Ať už jsou bankrotы nazývány politiky a médii jakkoliv (restrukturalizace dluhu, monetarizace dluhu, kvantitativní uvolňování apod.), jedná se pouze o pojmenování způsobu a tempa, s jakým budou občané zbaveni svého majetku. Vždy znamenají pouze tolik, že dlužník není schopen dostát svým závazkům.

Co je pozoruhodného na systému úrokování úroku je jeho progresse po exponenciální křivce. Lidé obvykle vnímají změny okolního světa v lineárních souvislostech – dítě roste celkem pravidelně rok za rokem až do věku dospělosti, vanu si napustím za dvacet minut, když bude síla proudu přitékající vody konstantní. Jenže ve světě financí se například dynamika rostoucích dluhů nevyvíjí lineárně, ale exponenciálně. K pochopení rozdílu mezi lineárním a exponenciálním průběhem jakéhokoliv procesu může posloužit následující příklad:

Lineární průběh vypadá takto: máme k dispozici jímku o objemu 1 milion litrů. Každou hodinu do ní přiteče 10 l toxického odpadu. Snadno si spočítáme, že tímto tempem se bude jímka plnit 4166 dní, tedy více než 11 let. Do té doby máme čas se připravit a vybudovat jímku novou, rezervní, kam bude sveden přitékající toxický odpad i po 11 letech, kdy se první jímka zaplní.

Jak ale vypadá průběh zaplňování těžé jímky, pokud přitékající proud toxického odpadu nebude konstantní, ale bude sílit každou hodinu o pouhých 5 % (1. hodinu přiteče 10 l, druhou hodinu 10,5 l, třetí hodinu 11,02 l atd.)? Dokážete odhadnout, za jakou dobu bude jímka naplněna? Obvykle lidé hádají mezi 2–3 lety. Omyl, jímka bude plná již před polednem osmého dne!

Ještě pozoruhodnější je celkový časový průběh plnění jímky:

DEN	NAPLNĚNOST JÍMKY V %
1. den	0,04 %
2. den	0,17 %
3. den	0,6 %
4. den	2,13 %
5. den	6,94 %
6. den	22,16 %
7. den	72,16 %
8. den	více než 100 %

Jinými slovy – v případě exponenciálního procesu zpočátku nic nenasvědčuje blížící se katastrofě, ještě pátý den nevypadají čísla znepokojivě. Ovšem závěrečná zdrcující akcelerace nedává jakoukoliv možnost dynamiku procesu ovlivnit, jakkoliv reagovat, nastává

kolaps... Obecně nejsou systémy s exponenciální progresí trvale udržitelné – takovým typickým příkladem systému s exponenciální progresí v přírodě je například rakovinné bujení, které brzy zničí nejen veškeré zdravé buňky, ale v důsledku úmrtí organismu i sebe sama.

Vraťme se od myšlenkových pokusů a příkladů k finančnímu systému, který vládne našemu reálnému světu: 40 let používáme ničím nekryté měny, 40 let kupíme dluhy po exponenciální křivce, 40 let financujeme náš současný blahobytný život novými a novými dluhy. Stejnou progresí vykazuje i náš finanční systém díky úročení úroků v ukazateli růstu peněžní zásoby (nebo zadlužení, chcete-li). Naše jímka se plní. Bohužel neexistuje kvalifikovaný odhad, ve kterém dni (fázi) procesu se nacházíme. Možná nás čeká ještě dvacet třicet let bezstarostné jízdy, možná je kolaps systému za dveřmi. Kdo ví...

RŮST DLUHOVÝCH PENĚZ V OBĚHU (PENĚŽNÍ ZÁSoba M₃)

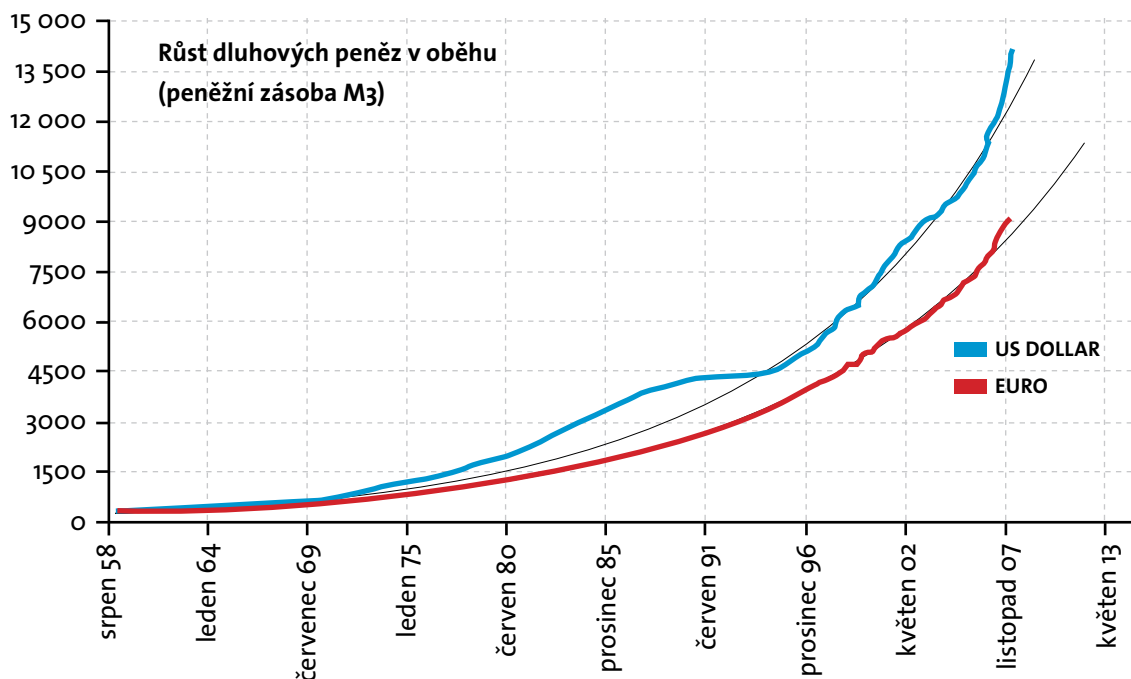
Claus Vogt (autor knihy Inflační past): „Současný měnový systém se zřejmě nachází ve své konečné fázi. Jak dlouho bude ještě trvat jeho zápas na život a na smrt nelze bohužel říci. Avšak historie nás učí, že dramatické společenské procesy probíhají od určitého bodu s obrovskou dynamikou.“

Je zřejmě nejvyšší čas vrátit se na počátek, vrátit se zpět k pravdě. Moderní finanční trhy se dnes zásluhou „finančního inženýrství“ bankovního průmyslu více než trhům podobají kasinům, kde se spojují investoři s majiteli podnikatelských projektů. Tento průmysl vytvořil povodeň prapodivných finančních konstrukcí, nesoucích charakter dluhopisu nebo opce, kterým nerozumí snad už ani ti, kteří je vytvořili.

Přesto se bankám daří vytažovat z kapes investorů biliony dolarů a investovat je právě do těchto „finančních inovací“, které André Kostolány trefně nazýval „zbraněmi hromadného ničení“.

Pro představu, co je tím míněno, uveďme dva typické příklady: od roku 1990 do roku 2009 se „podařilo“ politikům, centrálním bankám a 30 největším investičním bankám zvýšit objem globálních derivátových a termínových trhů z 5 bilionů USD na více než 700 bilionů USD. Vezměme v úvahu, že globální hrubý domácí produkt činil k tomu datu pouze cca 52 bilionů USD.

V roce 2009 činila denní produkce ropy 82 až 83 milionů barelů ropy. Dle údajů Südwesbank bylo paralelně k tomu ovšem obchodováno na termínových komoditních trzích cca 2 biliony barelů denně. Tedy 24 000 krát více, než bylo ropy vůbec k dispozici.

PROČ MUSÍME STÁLE RŮST?

Experti i laikové neustále sledují ukazatel růstu HDP. Pokud neroste nebo klesá, propadají všichni panice. Jak ale tento status quo vznikl? Položil si někdo z nás otázku: „Proč vlastně musíme pořád růst, proč a kvůli čemu se máme znepokojovat, když ekonomika neroste?“

I v tomto případě, velmi jednoduše řečeno, se občanem významně manipuluje. „Nekonečný“ růst totiž potřebují politici, nikoliv občané. „Hospodářský růst“ je zaklínadlo, bez něhož nelze politicky (a morálce ani nemluvě) obhájit permanentní růst zadlužení (vlivem úročení úroků starých dluhů v kombinaci s „proaktivním“ kupením dalších nových deficitů pravolevo-středovými vládami). Splatit je klesajícími příjmy? Bez „hospodářského růstu“ se v plné nahotě odhalí morální hazard a nekompetentnost politického vedení.

„Musíme odejít od konzumu poháněného na dluh. Je to těžký počín, jako odvykáací drogová kúra, ale nutný k udržitelnému růstu, který slouží všem lidem.“

Horst Köhler, bývalý německý prezident

Ostatně – jakou vypovídací schopnost má tento ukazatel o kvalitě našeho života? Prakticky žádnou. Kvantitativní poměřování nemůže vypovídat nic o kvalitě. Kvantitativní růst může paradoxně znamenat, že produkujeme více emisí, drancujeme více neobnovitelných zdrojů, chováme se bezohledněji k životnímu prostředí. Žije se nám opravdu lépe, když roste HDP tempem 4,2 % nebo 0,8 %? Sociologové i ekonomové si dnes kladou rovněž otázky, jak „zabudovat“ kvalitativní parametry do různých ukazatelů. Ne že by se měl stát politický systém horského státu Bhútán předlohou pro ten náš, nicméně trocha inspirace „daleko za humny“ nemusí škodit. Tento stát zavedl jako základní parametr rozvoje společnosti „ukazatel celkového růstu lidského štěstí“.

EURO NENÍ TOTÉŽ CO EVROPA, ANEB KE KRIZI EURA JAKO MĚNY

„K vyrovnání státních dluhů došlo, pokud vůbec, vždy prostřednictvím státního bankrotu.“

Adam Smith, anglický ekonom nazývaný „otec ekonomie“

Evropská měnová unie byla a zůstává politickým experimentem bez ekonomicky zdravého rozumu. Ještě nikdy v dějinách nebyla zavedena společná měna v zemích, které netvořily politický stát. Společná měna byla zkrátka zavedena předčasně.

Architekti tohoto projektu kladou rovnítko mezi euro (společná měna) a Evropskou unií. Tvrdí, že euro musí být zachráněno za jakoukoliv cenu, protože neexistuje žádná smysluplná alternativa („Ztroskotá-li euro, ztroskotá Evropa“). Samotné euro však nemůže změnit nic na vlastní vadné podstatě systému hromadění dluhů, nemůže změnit vžitá schémata chování politiků ani zastavit emise bilionů ničím nekrytých peněz.

Přijdou měnové reformy zemí Eurozóny? Co přijde po nich?

Dr. Ulrich Horstmann rozděluje měnové reformy ve své knize *Měnová reforma přichází* (FinanzBuchVerlag, 2011) do tří kategorií:

1. sanační měnová reforma – např. zavedení německé marky po 2. světové válce
2. konstituční měnová reforma – zavedení eura
3. manipulativní měnová reforma, např. 1971–1973, opuštění zlatého standardu z Bretton Woodské dohody.

Euro vzniklo konstituční měnovou reformou. Programově mělo být nástupcem úspěšné německé marky a měnová politika měla být vedena vzorem německé Bundesbanky. Avšak porušením několika důležitých pravidel Evropských smluv v roce 2011 (zejména porušením pravidla NO-Bail-Out, tedy zákazu členských zemí přebírat dluhy jiné země) padla nezávislost ECB, která byla politiky donucena skupovat na trhu toxické dluhopisy zadlužených zemí. EURO tím nabývá manipulativního charakteru. Dluhy mají být umožněny postupně v čase ztrátou kupní síly měny.

Euro jako měna nemá dobré vyhlídky, zejména z těchto důvodů:

- Dluhová exploze (bilionové záchranné manévry na náklady občanů).
- Porušování smluvních pravidel: kromě Lucemburska a Finska nikdo neplní maastrichtská kritéria.
- Nedodržováním základních dohodnutých pravidel (porušení pravidla „no bail out“, viz předchozí).
- Intervence evropské centrální banky jsou definitivním porušením pravidla nezávislosti ECB. Centrální banka nesmí vstupovat na kapitálový trh a kupovat dluhopisy podřadné bonity. Kvalita měny je odrazem kvality aktiv dané centrální banky. Nákupem toxických dluhopisů podlela ECB tlaku politiků. Odchodem posledních německých centrálních bankéřů Webera a Issinga opustili loď poslední stoupenci disciplinované politiky. ECB definitivně opustila úspěšnou německou poválečnou cestu Ludwiga Erhardta, cestu silné německé marky a vydala se francouzsko-italsko-španělskou cestou razantní eroze kupní síly eura jako měny.
- Snížení informačních standardů a manipulování statistik (Řecko a Itálie při vstupu do EMU).
- Zvyšující se centralismus evropských byrokratů v boji o „mandát na záchranu eura“.
- I solidarita má své hranice – přerozdělování v rámci EU může fungovat jen potud, pokud bude německý občan akceptovat silící tlak na větší odvody do záchranných balíků. Odpověď dají možná už volby v roce 2013 v Německu.

Pokud euro přežije navzdory těmto vážným politickým a ekonomickým trhlinám, pak to nebude vykoupeno už „jen“ biliony eur dluhů, nýbrž zřejmě také vysokou daní ve formě tužší centralizace, byrokracie, státního direktivismu na úkor občanských svobod. Politici budou mít vždy tendenci k centralizaci moci. Přepolitizovaný superstát a institucionalizovaná nezodpovědnost není tou cestou ke svobodě, která se slibně rýsovala po pádu železné opony.

„Nikdy bych nechtěl vstoupit do klubu, který přijímá lidi, jako jsem já.“

Woody Allen

REMONETARIZACE ZLATA

Remonetarizace zlata znamená návrat ke zlatým penězům nebo, chcete-li, (částečnému) krytí peněz zlatem. Paralelou remonetarizace zlata v ekonomické rovině je návrat k pravdě a svobodě v rovině filozofické. Je to jedno a totéž, vyjádřeno dvěma jazyky – jazykem ekonoma a jazykem filozofa. Každá generace musí vybojovat svůj zápas o svobodu. Neboť vykořisťování nikdy nevymře. Vykořisťování si hledá vždy nový kabát.

ZDROJE VYKOŘIŠTĚNÍ OBČANA V POSTMODERNÍM SVĚTĚ

„Deficitní financování státu je, jednoduše řečeno, systémem ke skrytému zcizování majetku občanů. Zlato stojí tomuto lstivému procesu v cestě. Hájí vlastnictví. Kdo to pochopil, rozumí také nepřítelství etatistů proti zlatému standardu.“

A. Greenspan

13 /

1. Zákonem stanovená měna. Stát stanovuje měnu a žádná jiná se neakceptuje. S učením rakouské ekonomické školy jde ruku v ruce i dnes v akademických kruzích diskutovaný a historicky nikterak nový systém tzv. Free Banking. Znamená, zjednodušeně řečeno, deregulaci státního měnového monopolu. Výroba měny a peněz by byla konkurenční záležitostí a teoreticky by v jedné zemi mohlo fungovat více měn, které by svou kvalitou mezi sebou bojovaly o přízeň občana. Představme si, že by bylo možné nechat si vyplácet výplatu například ve zlatých mincích Vídeňský filharmonik a tyto by byly také akceptovány v obchodech jako platidlo. Pak by stát ztratil svůj monopol, neboť jste zvolili měnu, kterou vyrábí soukromá firma „Münze Österreich“. Takové měny už dnes vznikají a fungují, většinou tedy ke krajní nechuti politického establishmentu a bankovní lobby.

2. Deficitní financování státního rozpočtu formou emisí státních dluhopisů. Státní zadlužování není ničím jiným než zcizováním majetku občanů formou inflace. Občan na svém účtu nevidí ztrátu kupní síly svých úspor, neboť nominální částka se nezmenšuje.

3. Expanze úvěrových peněz jako ničím neoprávněné privilegium bank. Bankám je zákonem umožněno vyrábět své zboží prakticky bez vlastních nákladů. „Vyrobit“ miliardu USD je pouze otázkou několika úderů do klávesnice. Bance stačí mít na účtech úspory občanů ve výši pouhého zlomku této miliardy. Bankovní úvěr je tak vlastně nástroj k tvorbě permanentního příjmu = úroku.

JE VŮBEC MOŽNÝ NÁVRAT KE ZLATÉMU STANDARDU A ZDRAVÝM FINANCÍM?

Zde se názory různí, zřejmě to však možné není. Současný finanční systém je střížen na míru právě bankám. Ony z něj profitují bezkonkurenčně nejvíc. Prodávají své zboží, kterým je úvěr. Zisk z tohoto zboží je úrok. A jako každý ekonomický subjekt se snaží i banky maximalizovat svůj odbyt, tedy odbyt „dluhů“. Současný finanční systém je složen pouze z dluhů a bez nich nemůže dále fungovat. (Paradoxem je, že kdyby byly teoreticky všechny dluhy najednou splaceny, nezůstaly by žádné peníze.) Jsou to tedy ryzí dluhové peníze. Dokonce jsou v ekonomické mluvě často nazývány jako tzv. „Fiat Money“. Slovo fiat je latinského původu a znamená „něco, co bude“, rozuměj „něco, co tu není, ale jednou bude“. Tyto peníze neexistují, jsou tu jen dluhy, a chceme-li tento systém zachovat, musíme dále vytvářet dluhy... Tak vypadá současná měnová politika.

Tendence manipulovat hodnotou peněz není novodobým fenoménem. Už v dobách, kdy se platilo zlatými a stříbrnými mincemi, se mnozí panovníci pokoušeli o totéž, oč se snaží dnešní politici – o snižování obsahu zlata v mincích, aniž by odpovídajícím způsobem snížili jejich nominální hodnotu. Podstata tohoto triku byla jednoduchá – se stejným množstvím zlata vyrazit větší počet mincí.

Přechod na zlatý standard v čisté podobě zřejmě není možný. Snad ale není takový krok nutný. Postačilo by „pouze“:

- Zadlužené banky prostě nechat zkrachovat. Banking potřebujeme všichni, banky nikdo. Jejich záchranou se

podporuje morální hazard a institucionalizovaná nezodpovědnost.

- Zvýšit krytí emise úvěrových peněz na 100 %. Banka by mohla emitovat pouze tolik úvěrů, kolik v součtu dá krytí jinými aktivy. Tedy např. zlato + úspory obyvatel + vlastní jmění banky. Cílem je zabránit bankám legislativně pracovat s tak gigantickou pákou. Švýcarská banka UBS měla v roce 2009 bilanční sumu 2,1 bilionů SFR při vlastním jmění 32 miliard SFR, tedy úvěrová páka 62x. HDP Švýcarska činí pouze 25 % bilanční sumy UBS. Německá Deutsche Bank pracovala s pákou kolem 50. A co hůře – obě banky dohromady držely navíc ve svých bilancích derivátové pozice kolem 50 bilionů eur).
- Uzákonění vyrovnaného (přebytkového) rozpočtu. Zákonem zamezit politikům rozhazovat více peněz, než vyděláme.
- Vytvářet tlak na účinné potírání korupce státního aparátu při zadávání státních zakázek.

Poznámka:

Údaje Transparency International hovoří o 100–600 rozkradených miliard Kč ročně. Trvat na zrušení akcí na doručitele, nebo přinejmenším důsledně vyřadit firmy s nejasnou majetkovou strukturou z veškerých soutěží o státní zakázku. Urputnost, s jakou všechny vlády obcházejí své sliby skoncovat už jednou definitivně s touto „elegantní“ bránou ke gigakorupci a rozkrádání našich peněz, je srovnatelná se zarputilostí obránců Stalingradu za Velké vlastenecké války.

INICIATIVY A HNUTÍ PROSAZUJÍCÍ ZAVEDENÍ MĚN KRYTÝCH ZLATEM – ZLATÝ STANDARD

Požadavek na znovuzavedení krytí peněz zlatem a reálnými aktivy není pouhým akademickým „rozumováním“. Reálných příkladů přibývá. Samozřejmě nemají zatím žádnou zásadní váhu, ale jsou jistým znamením doby.

- Utah uznal v roce 2011 zlaté a stříbrné mince jako oficiální platidlo. Nikoliv v síle vyraženého nominálu, nýbrž v aktuální hodnotě zlatého obsahu v minci. O stejných zákonech se diskutuje i v dalších státech USA, např. v Coloradu, Georgii, Montaně, Iowa.

- „Liberty Dollar“ v letech 1998–2008. Protagonistou systému byl Bernard von Nothaus ze Severní Karoliny a jeho NORFED (Národní organizace pro odstranění americké centrální banky). Tento systém rozšiřoval jako platební prostředek větší i menší zlaté mince, jakož i bankovky se 100% krytím ve zlatě, stříbře, platině a mědi. Protože tato stabilní měna rychle nacházela své příznivce, byla zrušena vládním zásahem.

Poznámka:

Podle průzkumů agentury Bloomberg chce 16 % Američanů zrušit centrální banku (FED). Podobné snahy sílí také v ostatních státech USA – v Coloradu, Georgii, Virginii, Indianě, Idaho, Missouri, Montaně, New Hampshire, Jižní Karolině nebo Washingtonu. Logicky stranou zájmu mainstreamových médií proběhla zpráva o předložení návrhu zákona poslancem Mikem Pittsem v Jižní Karolině, podle kterého by měl být US Dolar vydáváný FEDem zcela zakázán. Tento návrh se opírá o ustanovení americké ústavy, která, stručně řečeno, vnímá tisk ničím nekrytých papírových bankovek jako nezákonný, a jako takový může vést k rozkladu celého finančního systému. V Mexiku zamýšlí vláda na základě tlaku miliardáře Hugo Salinase-Price zavést stříbrnou minci Libertad jako oficiální platidlo.

/ 14

Jak ochránit majetek proti zcizení inflací a měnovou reformou

NESPOŘIT, ALE INVESTOVAT!

15 /

Dlouhodobým spořením téměř vždy ztrácíte kupní sílu svých úspor, a to navzdory vyplaceným a zdaněným úrokům. Taková je trpká pravda. „Bezrizikový“ výnos např. na bankovním termínovaném vkladu leží téměř vždy pod hranicí reálné inflace (nikoliv inflace oficiálně udávané státními autoritami). Dlouhodobě vede „spoření“ ke ztrátě kupní síly úspor i navzdory tomu, že nominální částka na kontě narostla. Ani různé státní příspěvky na věci moc nezmění, neboť jsou opticky vysoké pouze u relativně malých částek, které v daleké budoucnosti rozhodně žádný blahobyt nezajistí. Pro dlouhodobé spoření hovoří pouze jeden argument – je lepší naspořit alespoň něco než vůbec nic.

Do čeho investovat? Pouze do věcných aktiv!

1. KUPTE SI VLASTNÍ NEMOVITOST, NEJLÉPE ZA HOTOVÉ PENÍZE

Není-li to možné, pak na hypotéku. V obou případech vlastníte něco hodnotného, co je možné prodat za cenu, která dlouhodobě obstála v boji proti inflaci. Při financování hypotékou se navíc dá zaplatit méně na daních právě o zaplacené úroky. Zafixováním nízkého úroku na co nejdélší dobu se dá logika inflace obrátit ve vlastní prospěch.

2. POŘÍDETE SI AKCIE KVALITNÍCH PODNIKŮ (DIVIDENDOVÁ STRATEGIE)

Akcie je majetkovým podílem v konkrétní firmě. Tedy na veškerých aktivech, která firma vlastní a pomocí nichž vyrábí svůj produkt a vytváří zisk. A pokud taková firma vyrábí potřebné a žádané zboží nebo služby, dlouhodobě správně hospodaří se svými zdroji, pak taková akcie přežije kromě znárodnění téměř vše: války i měnové reformy, neboť se jedná o reálnou hodnotu, nikoliv pouze o politický slib jako v případě bankovky.

Bohužel, akciové trhy se staly díky záplavě dluhových peněz v posledních desetiletích definitivně hřištěm spekulantů na úkor skutečných investorů. Právě dividendová strategie je synonymem pro návrat k rozumnému, trvalému a udržitelnému způsobu investování. Nákupem kvalitní dividendové akcie svěřujeme majetek dobrým hospodářům, a ne „excelovským“ manažerům, které zajímá jen krátkodobý výsledek a vlastní prémie.

Dividendové akcie

Stojí mnohdy stranou zájmu investorů, kteří spekuluji na rychlý kursový zisk. Jejich předností však je, že vyplácejí dividendy, o kterých se může majitelům termínovaných vkladů a různých dluhopisů mnohdy jen zdát. Na bázi cen akcií z počátku roku 2012 se dalo na evropských akciových trzích nalézt více než 25 akciových společností, které splňovaly následující kritéria:

- Společnost vykazuje stabilní dividendovou politiku, tzn., že v posledních minimálně 7 letech vždy vyplatila dividendu nejméně 6 % ročně z investované částky.
- Společnost musí být dostatečně velká – cena celé společnosti na burze (tzv. tržní kapitalizace) musí být vyšší než 1 miliarda eur.

Například tak „nudná“ akcie jako Deutsche Telekom vyplácí 7–8% dividendu ročně. Dne 31. 12. 2011 stála tato akcie 8,9 eura za kus (cca 222 Kč). Podívejme se, co může taková akcie svému vlastníkovi přinést:

Vyplacené dividendy:

Rok	Dividenda na 1 akcii	Netto dividendový výnos na bázi ceny z 31. 12. 2011
2009	0,78 eura	7,45 % p.a.
2010	0,70 eura	6,68 % p.a.
2011	0,70 eura	6,68 % p.a.
2012 ^e	0,70 eura	6,68 % p.a.
2013 ^e	0,70 eura	6,68 % p.a.

e = společností predikovaná dividendu pro následující roky

Pro lepší názornost: Investujeme-li např. do takové společnosti nebo portfolia společností s podobnou dividendovou výplatou např. 10 000 eur, vrátí se nám výplatou dividend naše investice za 15 let. Akcii pak vlastně máme „zdarma“.

Avšak i v dalších letech přináší dividendu, a navíc její hodnota může časem narůst např. na 15 eur. Pak jsme ještě nad rámec dividend zhodnotili investici o 68 % (při pořizovací ceně 8,9 eura).

Poznámka: Zvolený příklad slouží jen pro ilustraci. Není možné podle současné legislativy touto formou udělovat jakákoliv investiční doporučení.

Dividendová strategie má velkou výhodu v tom, že se investor nemusí děsit kolísání ceny takové akcie, neboť jejím primárním motivem pořízení nebyl kurzový zisk, ale pravidelná výplata dividendy.

Dividendovou strategií lze přirovnat k nákupu nemovitosti, kterou chceme dále pronajímat. Pronajímaná nemovitost přináší pravidelný příjem ve formě nájemného – např. byt za 1 milion Kč může přinést roční nájem 80 000 Kč, což odpovídá 8% výnosu z kupní ceny nemovitosti. Za 12 let je pak investice umožněna,

přičemž byt je stále v našem vlastnictví a může generovat zisk z dalších nájmu. Příjem z případného prodeje bytu je dalším výnosem této investice. V tomto případě investor rovněž nesleduje denně cenu svého bytu na realitním trhu, neboť jeho motivací je dlouhodobý příjem z nájmu.

3. UMĚNÍ, SBĚRATELSKÉ A RŮZNÉ DALŠÍ UŠLECHTILÉ KONÍČKY

Umění a různé ušlechtilé koníčky jako filatelie, numismatika, starožitnosti, kvalitní vína apod. Sběratelský zápal a erudice logicky plynoucí ze zájmu o téma přináší nejen potěšení a obohacení života, ale dlouhodobě zhodnocuje majetek.

4. ULOŽTE ČÁST PENĚZ DO ZLATA A VZÁCNÝCH KOVŮ

„Hodnota papírových peněz se dříve či později vrátí ke své vnitřní hodnotě, tedy k nule.“

Voltaire

Opuštěním zlatého standardu se finančním inženýrům a inovátorům podařilo obrátit naruby logiku, která platila nejméně 1000 let. Hodnota všech papírových měn byla odvozována od hodnoty zlata, jímž byla kryta. Teprve v posledních 40 letech je samotná hodnota této pra-substance vyjadřována v penězích, které samy o sobě mají hodnotu nejvýše potlačeného papíru.

Zlato je synonymum svobody

- zlato je účinnou ochranou před státními bankroty, měnovými reformami, astronomickou inflací, ochromující deflací či kolapsem finančních trhů
- zlato již po tisíciletí plní funkci pokladu = prostředku k udržení reálné hodnoty majetku
- zlato je jedinou skutečnou a po celém světě akceptovanou měnou

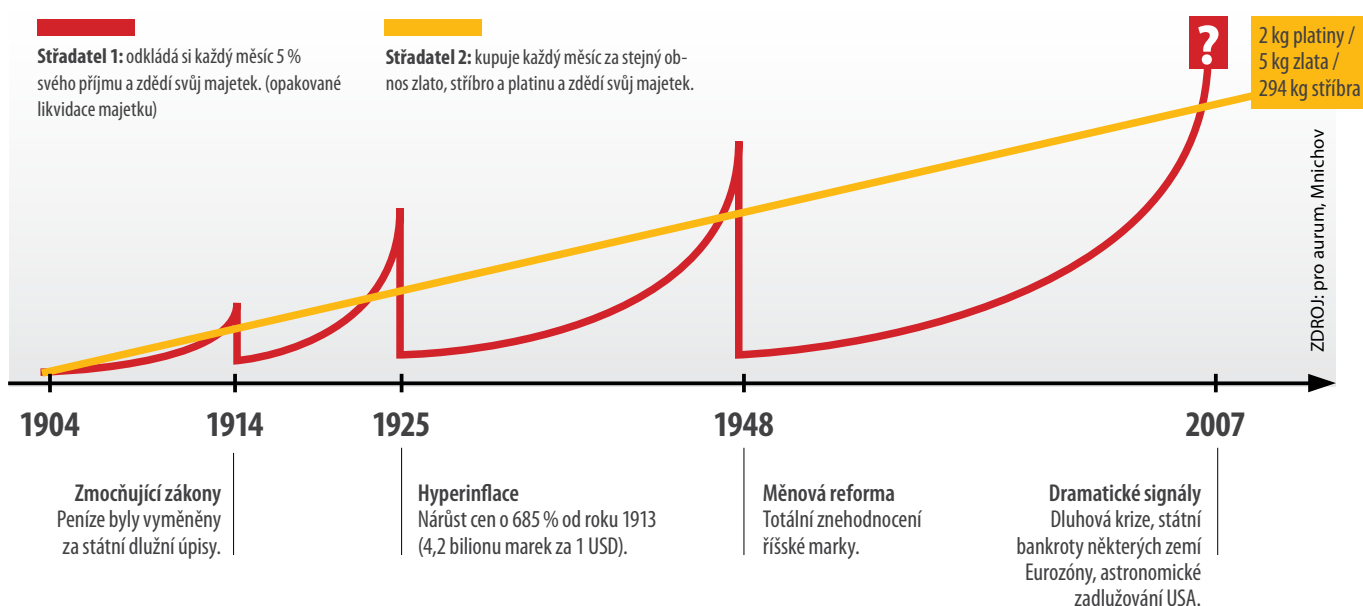

OSM DŮVODŮ, PROČ INVESTOVAT DO ZLATA

1. Zlato a vzácné kovy, na rozdíl od jiných forem kapitálových investic (akcie, dluhopisy, deriváty), nejsou libovolně rozmnožitelné.
2. Zlato a vzácné kovy nepodléhají vlivu třetích stran. V dobách klesající důvěry v politické vedení a stabilitu finančního systému je tento důvod velmi silným argumentem pro toto aktivum.
3. Zlato a stříbro sehrávají v tomto tisíciletí také monetární význam. Jako nejstarší měny v dějinách jsou v krizích uznávanými platidly a nikdy nemohou být znehodnoceny.
4. Na rozdíl od ostatních trhů není trh s drahými kovy masově „objeven“ investory a má šanci na další kursový růst.
5. Na straně nabídky stagnuje vytěžené množství již mnoho let.
6. Úkolem investice do zlata je především uchování kupní síly v dlouhodobém časovém horizontu. K nákupu kvalitního obleku budete za 50 let potřebovat stejné množství zlata jako dnes, kdežto peníze, za které dnes pořídíte tentýž oblek, budou za 50 let pravděpodobně stačit sotva na pořízení kravaty.
7. S drahými kovy jste schopni koncentrovat velkou hodnotu do malého objemu. Tím zůstáváte mobilní. To je největší přednost před nemovitostí či pozemkem, které nemůžete v případě nutnosti jednoduše strčit do kapsy a odjet.
8. Zlato je ještě stále anonymním vlastnictvím. To je velmi silný argument z pohledu svobody a nezávislosti občana. Jeho fyzické vlastnictví vás činí nezávislými na aktuálním politickém kursu. Stát se historicky v krizích zřídka kdy choval k občanovi neutrálně. V žádném případě nelze podceňovat zlomyslnou kreativitu státního aparátu, pokud jde o to, jak se dostat občanům do kapsy.

17 /

PŘÍKLADY ZNEHODNOCENÍ FINANČÍ NĚMECKÝCH OBČANŮ V POSLEDNÍCH 100 LETECH

Červená křivka (střadatel 1) je cesta spoření „papírových peněz“. Ukazuje pravidelnost, se kterou dochází k likvidaci finančního majetku občanů vlivem státních bankrotů, měnových reform, inflace, politických převratů, válek, krachů a kolapsů.

Žlutá křivka (střadatel 2) ukazuje pouze to, co je již minimálně 2500 let známo, že zlato a vzácné kovy mají vždy hodnotu a ještě nikdy nezkrachovaly.

JAK INVESTOVAT DO ZLATA?

Kupujte zlato fyzické. Zlato lze koupit i v „papírové“ podobě formou různých cenných papírů (investičních certifikátů, ETC apod.), ty však nemusí vždy garantovat dodání fyzického zlata, ale pouze právo na vyrovnání v penězích.

Zlato je konzervativní investice. Nekupujte jej, abyste rychle zbohatli, ale s cílem dlouhodobě ochránit svůj majetek před znehodnocením.

Přidělte zlatu přiměřenou část majetkového portfolia. Doporučuje se 5–15 % majetku.

Kupujte investiční zlato. Šperky, medaile, nugety nejsou investičním zlatem a jsou tedy zatíženy daní z přidané hodnoty. Naopak investiční zlato (cihly, slitky, investiční mince) jsou od DPH osvobozeny.

Kupujte zlato opakovaně a dlouhodobě. Využijete tak efektu průměrování nákupní ceny a ochráníte se proti riziku nesprávného načasování nákupu.

DO ČEHO NEINVESTOVAT

Z výše uvedené logiky vyplývá, do čeho neinvestovat. Rozhodně neinvestovat do celé palety finančních produktů nesoucích charakter dluhopisu a finančního derivátu, tedy do oněch „zbraní hromadného ničení“. Zkratka do všech těch krkolomných konstrukcí, kterým nerozumí snad ani ti, kteří je vytvořili.

Berme v úvahu, že čím je produkt složitější a sofistikovanější, tím více komponent obsahuje. Čím více komponent, tím více poplatků, prémie, obchodních rozpětí a odměn pro banku nebo emitenta. Kapitálový trh je příliš tvrdé místo na to, aby u bohatě prostřeného stolu zbylo místo pro každého.

Závěrem

Raději v odlehčeném duchu, ale s naléhavým apelem na ostrážitost proti manipulátorům všeho druhu:

Nevěřme prognostikům

Jsou dvojího druhu. Ti, co nic nevědí, a ti, co nevědí, že nic nevědí. Svět je příliš složitý na to, aby mohl být pochopen pomocí několika statistik a vzorců. Prezentované prognózy mají nezřídka vzbudit dojem, že dotyčná instituce má věci pod kontrolou. Přání je zde otcem myšlenky. Pod kontrolou nemají zhora nic, ale vydělávají na tom pěkné peníze.

Nevěřme politikům

„Ničemu nerozumět ještě nikdy neodradilo žádného politika hovořit.“ „Napříč politickým spektrem“ (jak zní jejich oblíbená floskule) nesou všichni rozhodující podíl viny na této i všech předchozích krizích svým rozvažovacím, korupčním způsobem hospodaření a kupením dluhů.

Politici se snaží vinu za zhoršující se situaci svalit například:

- na spekulanty, kteří „svými sázkami na pokles trhů akcelerují jejich propad“. (proto jim to zakážeme, např. zákaz tzv. Short Sellingu)
- na chamtivé bankéře a nemorální manažery (ne že by byli zcela mimo...)
- na „nepřátelské“ ratingové agentury, které svým „nezodpovědným snižováním ratingu ohrožují záchranné manévry na udržení EU“. Někteří, zejména francouzští manipulátoři přišli dokonce s vážně míněným názorem vytvořit své vlastní státní(!) ratingové agentury.

Prověřujeme předkládané pravdy

To je nejučinnější obrana, jak se nestat obětí manipulací všeho druhu. Nic nepřijmout bez důkladné analýzy a pochyb, byť by to bylo prezentováno jakkoliv významnou ekonomickou celebritou. Ani jedna z nich není vševedoucí. Mnozí z často dotazovaných expertů jsou spoluarchitekti současného systému, případně jsou majiteli různých finančních a poradenských firem, pojišťovacích společností apod. Jejich nezávislý soud může být touto skutečností významně ohrožen.

„Zeptejte se holiče, zda se máte nechat ostříhat.“

André Kostolány

Nevěřme expertům

Poslední, co člověk slyší těsně předtím, než se zeměkoule rozpadne na prach, je výkřik experta, že něco takového je naprosto vyloučeno. Kolik expertů, ratingových agentur, analytických týmů varovalo včas před přicházejícími krizemi?

Vytvářejme tlak na posilování přímé demokracie

Manipulativní výmluvy, že referenda komplikují a protahují rozhodování a ohrožují stabilitu státu, nejsou ničím jiným než snahou vyloučit občana z rozhodování o svém vlastním osudu. O tom, co je dobré pro lidi ve Svobodných Heřmanicích, vědí nejlépe lidé ve Svobodných Heřmanicích. Ne v Praze, Moskvě ani Bruselu.

Nezadlužujeme se neproduktivně

Půjčky na konzum jsou pro většinu lidí fatální. Jak známo: „Lidé si kupují věci, které nepotřebují, za peníze, které nemají, aby zaimponovali lidem, na kterých jim nezáleží...“

Banking potřebujeme všichni, banky nikdo

Z pohledu běžného člověka existují dva světy. Potřebujeme JEN jeden z nich – svět reálné, fyzikální ekonomie (jídlo, ošacení, zubní pastu, žiletky, oděv, obuv, obydlí, teplo atd.) Ten druhý – svět tisíců bank, finančních institucí, komisí, dozorů, dohledů, auditů, finančních poradců, právníků ad. – nepotřebujeme. Svět kasinového kapitalismu, ve kterém se oběhávají investiční bankéři o finanční pěnu, která pokrývá zeměkouli vrstvou sahající do stratosféry, a nikomu ve skutečnosti nejsou ku prospěchu, slouží jen politické

moci a násilí. Touto pěnou jsou mimo jiné financovány všechny moderní války. (Představme si, jak by mohla být vedena válka, kdyby existoval zlatý standard. Válka by mohla být vedena jen tak dlouho, než by válečníkům došlo zlato. Krásná představa...)

Politikům a bankám se zejména za posledních 40 let podivného finančního inženýrství podařilo dokonale pervertovat jeden z nejgeniálnějších lidských vynálezů – peníze. Z nástroje hodnotové směny udělali výše jmenovaní ruletu kasinového kapitalismu.

Budme optimisty

Čím se liší optimista od pesimisty? Optimista vidí v každém průšvihovi šanci. Pesimista vidí v každé šanci průšvih. Věřme, že i v této nepříjemné krizi – krizi důvěry v politické vedení společnosti – je skryta šance na ozdravení poměrů a nastolení pořádků, které respektují občana, jeho právo svobodně rozhodovat o svém životě.